

Dubá

Kraj: Liberecký

Správní obvod: Česká Lípa

Nadmořská výška: 266 m n. m.

Počet obyvatel: 1 671

Adresa URL: www.mestoduba.cz

Okres: Česká Lípa

GPS souřadnice: 50.540343N, 14.540233E

První pís. zmínka: 1253 (771 let)

PSČ: 471 41

Památky a zajímavosti Dubá

V Dubé najdete několik barokních památek jako je např. zámek Nový Berštejn nebo kostel Nalezení sv. Kříže. Významná technická památka - Sušárna chmele je částečně rekonstruována. V okolí města se dochovala také řada památek lidové architektury.

V letech 1553 - 1567 staví Adam Berka z jižní větve rodu Ronovců zámek Nový Berštejn. Renesanční stavba měla jednu patrovou budovu (dnešní střední křídlo), patro bylo dřevěné. Po roce 1618 vlastnil zámek Adamův syn Václav, který byl nejvyšším zemským sudím za vlády Fridricha Falckého a zároveň jednou z významných osobností protihabsburského odboje. Po porážce českých stavů (1620) uprchl ze země a jeho zkonfiskované majetky získali Valdštejnové. Po zavraždění Albrechta z Valdštejna, generalissima císařských vojsk a majitele mimo jiné i tohoto zámku, daroval císař Ferdinand II. celé dokské panství v roce 1634 plukovníkovi Walterovi Buttlerovi, jenž byl jedním z valdštejnových vrahů. Plukovník byl původem ze starého irského rodu a jeho potomci na Zámku Berštejn sídlili do roku 1723. Nový majitel, František Karel Rudolf hrabě Sweets-Sporck, rozvinul na panství rozsáhlou stavební činnost a mimo jiné vystavěl i vrcholně barokní kostel Nalezení Svatého Kříže v Dubé. I Zámek Berštejn byl barokně přestavěn a rozšířen o boční křídla. Byla zde vysvěcena zámecká kaple. Od roku 1810 patřil zámek opět Valdštejnům, kteří jej pseudoslohově upravili a dali mu tak dnešní vzhled. Barokní bazén užívali ke koupání a v parku vybudovali umělý vodopád. Konec Valdštejnského panství přinesla první pozemková reforma za první republiky. Novým majitelem zámku se roku 1920 stal Tomáš Maglič, generální rada Škodových závodů. Na zámku vybudoval také tenisový kurt. V roce 1935 Zámek Berštejn koupila Růžena Jiráťová-Kabátová, která zvelebila nejen zámek, ale také zámecký park, farmu a pivovar. V průběhu války byl zámek ve správě německého barona Ludolfa von Wedel-Parlow, jenž měl dbát nejen na prosperitu berštejnského panství, ale také na jeho nový význam. Zámek sloužil jako místo setkávání umělců - natáčel se zde také film, a později jako nacistický archiv ve věcech Francie. Nejcenější dokumenty byly dětmi převáženy během bombardování na bezpečnější místo. Bombardování zničilo zámecký pivovar, který zpracovával vyhlášený místní chmel "Dubský zelenáč". V roce 1945 byl zámek zkonfiskován státem jako německý majetek a adaptován na okresní dům zdraví, poté na zvláštní internátní školu. Zámek zoufale chátrá a v roce 1983 je dokonce podepsán demoliční výměr. V roce 1991 zámek koupil současný majitel Miroslav Slezák prostřednictvím své firmy PRAVO Prager Wohnbau, aby jej zachránil a opravil. Od roku 1997 zámek slouží jako hotel s golfovým hřištěm.

Sušárna chmele, s dvěma sušícími věžemi, je významnou technickou památkou, upomínající na někdejší slávu dubského chmelařství, které ovlivnilo i mnohé zdejší lidové stavby. Nejstarší písemný doklad o existenci sušárny a sířiny chmele na jižním okraji města Dubá je z roku 1877. V

Dubé je doloženo v době největší produkce chmele šest sušáren a sířiren, z nichž se pouze tato dochovala víceméně v původním stavu, proto je cennou technickou památkou. Protože byly zničeny stavební spisy z předválečného období, není možné vysledovat průběh stavby a přestaveb objektu. Prvními majiteli a pravděpodobně i staviteli byli manželé Langhansovi z čp. 133 v Dubé. Počátkem roku 1877 sušárnu koupili obchodníci s chmelem J. Grundfest z Horní Vidimi a A. Sommer z Prahy. Koncem 19. století došlo k rozšíření sušárny, přistavěna byla severní část. Tomu odpovídá i datum nad jedním z vchodů - 1889. V roce 1904 získali sušárnu manželé Grundfestovi z Dubé a v listopadu roku 1924 ji koupili i s vybavením manželé Reichmannovi z čp. 40 v Dubé, kteří vše v roce 1936 odprodali chmelařskému spolku Hopfenbau-Verband des Daubaer Grünlandes v Dubé. V prosinci 1943 se majitelem sušárny stala společnost Hopfenverkehrsgenossenschaft v Dubé. Po II. světové válce byla sušárna konfiskována a v únoru 1950 přidělena Hospodářskému družstvu skladištnímu a výrobnímu v Dubé. Později se stala majetkem Státního statku, který zde choval kuřata - brojlerů. Státní statek objekt posléze předal Městu Dubá. Dosud zachovaná jižní věž byla opravena státním statkem, druhou provizorně zastřešilo a zdívo nechalo opravit Město Dubá. Další rekonstrukce se plánuje v nejbližší době. Tyto věže jsou svým kruhovým tvarem v Čechách neobvyklé, obdobné se častěji nacházejí v Anglii. Sušení v nich probíhalo na sítích a dřevěných roštech, který je v jižní věži dosud zachovaný, pravděpodobně pomocí přímého vytápění v přízemí věží. Vlevo od sušárny v místech dnešních zahrádek býval morový hřbitov pro oběti velkého moru v roce 1680, velký kříž, který místo označoval se nyní nachází u kostela.

Ve městě byly původně dva kostely, které však beze stopy zanikly. Zachoval se jen třetí Kostel Nalezení sv. Kříže, jež byl postaven v polovině 18. století, v barokním stylu. Autorem je snad Anselmo Lurago. Pozoruhodná je soudobá výzdoba interiéru s obrazy Palkovými a Richtrovými a řezbářskými pracemi Adámkovými a Chládkovými, četně varhan s andílky.

Kostel sv. Václava ve vsi Deštná, která dnes patří k Dubé, je nejstarší stavební památkou na Dubsku a dokladem našeho prvního historického románského stavebního slohu. Původní je románská věž se sdruženými okénky se sloupky a apsida, zdobená lichými arkádami. Kostel byl v letech 1763-1766 barokně přestavěn, přičemž loď barokní byla postavená kolmo na původní osu kostela.

V okolí obce Dubá se dochovala řada památek lidové architektury. Jedná se o roubená stavení v Dražejově, památkovou zónu Střezivojice a lidovou architekturu v osadě Nedvězí.

